

ลำดับที่ ๓

วิธีเข้าฌานสมาบัติเบื้องต้น

ดูดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ ให้เห็นเป็นดวงใส แล้วขยายให้กว้างออกไป วัดเส้นผ่าศูนย์กลางได้ ๒ วา หนา ๑ คืบ วัดโดยรอบ ๖ วา ล้วนกลม (ไม่ใช่กลมรอบตัวเป็นดวง) ใสเหมือนกระจกส่องหน้า นี่เป็นปฐมฌาน แล้วกายธรรมนั่งบนนั้น ดังนี้เรียกว่า กายธรรมเข้าปฐมฌาน

แล้วเอาตาธรรมกายที่นั่งบนฌานนั้น เพ่งดูดวงธรรม ที่ศูนย์กลางกายทิพย์ให้เห็นเป็นดวงใส แล้วขยายส่วนเท่ากันนั้น นี่เป็นทุติยฌาน ธรรมกายน้อมเข้าทุติยฌานนั้นแล้ว ปฐมฌาน ก็หายไป ทุติยฌานก็มาแทนที่ ธรรมกายนั่งบนนั้น นี่ชื่อว่า ธรรมกายเข้าทุติยฌาน

แล้วเอาตาธรรมกายที่นั่งบนฌานนั้น เพ่งดูดวงธรรมที่ ศูนย์กลางกายรูปพรหมเห็นเป็นดวงใส แล้วขยายส่วนเท่ากันนั้น นี่เป็นตติยฌาน ธรรมกายน้อมเข้าตติยฌานนั้นแล้ว ทุติยฌาน

ก็หายไป ตติยฌานมาแทนที่ ธรรมกายนั่งบนนั้น นี่ชื่อว่า ธรรมกายเข้าตติยฌาน

แล้วเอาตาธรรมกายที่นั่งบนฌานนั้นเพ่งดูดวงธรรมที่ ศูนย์กลางกายอรุปรหม เห็นเป็นดวงใส แล้วขยายส่วน เท่ากันนั้น นี่เป็นจตุตถฌาน ธรรมกายน้อมเข้าจตุตถฌานนั้นแล้ว ตติยฌานก็หายไป จตุตถฌานมาแทนที่ ธรรมกายนั่งบนนั้น ดังนี้ชื่อว่า ธรรมกายเข้าจตุตถฌาน (เหล่านี้เป็นรูปฌาน)

ต่อจากนี้ไป ให้ใจธรรมกายน้อมไปในเหตุว่างของ ปฐมฌาน เห็นเป็นดวงใสเท่าจตุตถฌาน ธรรมกายก็นั่งบนดวง นั้น เมื่อธรรมกายนั่งอยู่บนอากาศาณัญญายตนะฌานดังนี้แล้ว ใจธรรมกายน้อมไปในรู้ในเหตุว่างของทุติยฌาน อากาศาณัญ- จายตนะฌานก็จางหายไป เกิดวิญญาณัญญายตนะฌาน (ใสยิ่ง กว่านั้น) ธรรมกายนั่งอยู่บนวิญญาณัญญายตนะฌานนั้น ใจ ธรรมกายน้อมไปในที่รู้ละเอียดในเหตุว่างของตติยฌาน วิญญาณัญญายตนะฌานก็จางหายไป เกิดอากิญจัญญายตนะ ฌาน (ใสยิ่งขึ้นไปอีก) ธรรมกายนั่งอยู่บนอากิญจัญญายตนะฌาน

นั่น ใจธรรมกายน้อมไปในรู้ก็ใช้ไม่รู้ก็ใช้ ในเหตุว่างของจิตตถตาม
อากิญจัญญายตนะฉานก็จางหายไป เกิดเนวสัญญานาสัญญา
ยตนะฉานแทนที่ รู้สึกละเอียดจริงประณีตจริง ธรรมกาย
นั่งอยู่บนเนวสัญญานาสัญญายตนะฉานนั้น (นี่เป็นส่วนอรุพฉาน)
เหล่านี้เรียกว่าเข้าฉาน ๑ ถึง ๘ โดยอนุโลม แล้วย้อนกลับ จับ
แต่ฉานที่ ๘ นั้น ถอยลงมาหาฉานที่ ๗, ๖, ๕, ๔, ๓, ๒, ๑
เรียกว่าปฎิโลม

วิธีพิจารณาอริยสัจ

ดูอริยสัจของกายมนุษย์ให้เห็นจริงว่า ความเกิด แก่
เจ็บ ตาย ของมนุษย์เป็นทุกข์

สิ่งที่เรียกว่าเป็นความเกิดนั้น มีลักษณะเป็นดวงกลมใส
ขนาดเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์ ขนาดโตเท่าดวงพระจันทร์ สีขาวใส
บริสุทธิ์ ดวงเกิดนี้จะเริ่มมาจตุณย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็น
กายมนุษย์ ในเวลาที่กายมนุษย์มีอายุครบ ๑๔ ปี ดวงนี้เองเป็น

ดวงเริ่มเกิดของมนุษย์ทุกคน ถ้าดวงนี้ไม่มาจดกลางดวงธรรมของมนุษย์ กายมนุษย์ก็จะมาเกิดไม่ได้ เมื่อกายธรรมดูความเกิดดูเหตุที่จะทำให้เกิดขึ้นตลอดแล้ว ก็ดูความแก้ต่อไป

ความแก้นี้ซ่อนอยู่ในกลางดวงของความเกิด เป็นดวงกลม ขนาดโตเท่าดวงพระจันทร์ ขนาดเล็กก็เท่าฟองไข่แดงของไก่ สีดำเป็นนิลแต่ไม่ใส เวลาที่ดวงแก้แล้วยังเล็กก็เป็นเวลาที่เริ่มแก้ ถ้าดวงแก้แล้วยิ่งโตขึ้นกายก็ยิ่งแก้เข้าทุกที ดวงแก้ตัวเองที่เป็นเหตุให้ร่างกายทรุดโทรม เมื่อแก้มากขึ้นแล้วก็ต้องมีเจ็บ เพราะดวงเจ็บซ่อนอยู่ในกลางดวงแก้ตัวเอง เป็นดวงกลม ขนาดเท่า ๆ กับดวงเกิด ดวงแก้ สีดำเข้มยิ่งกว่าดวงแก้

ขณะเมื่อดวงเจ็บนี้มาจดเข้าในศูนย์กลางดวงแก้เข้าเวลาใด กายมนุษย์ก็ต้องเจ็บทันที เมื่อดวงเจ็บนี้มาจดหนักเข้าดวงตายก็ซ่อนเข้าอยู่กลางดวงเจ็บ เป็นดวงกลมขนาดเล็กโตเท่า ๆ กับดวงเจ็บ แต่มีสีดำใสประดุจนิลทีเดียว เมื่อดวงนี้เข้ามาจดกลางดวงเจ็บแล้ว จดตรงหัวต่อของกายมนุษย์กับกายทิพย์พอมาจดเข้าเท่านั้น หัวต่อของมนุษย์กับทิพย์ก็ขาดจากกัน เมื่อ

กายมนุษย์ไม่เนื่องกับกายทิพย์ได้แล้ว กายมนุษย์ก็ต้องตายทันที

เมื่อเห็นด้วยตาธรรมกาย และรู้ด้วยญาณของธรรมกายว่า ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี้ไม่เที่ยง ไม่แน่นอนจริงแล้ว รู้เห็นตามจริงเช่นนี้ ชื่อว่า **สัจจญาณ**

เมื่อตาธรรมกายเห็นว่า ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย นี้เป็นทุกข์จริง เป็นสิ่งสมควรรู้ ชื่อว่าบรรลุ**กิจจญาณ**

และความทุกข์ทั้งหมดเหล่านี้ เราก็ได้พิจารณาเห็นชัดแจ้งรู้ชัดเจนมาแล้ว ชื่อว่าบรรลุ**กตญาณ** เช่นนี้ เรียกว่าพิจารณาทุกข์สัจจ ซึ่งเป็นไปในญาณ ๓

ส่วนดวงสมุทัยนั้นมีอยู่ ๓ ดวง อยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ขนาดโตเท่าดวงพระจันทร์ และขนาดเล็กเท่าเมล็ดโพธิ์ เหมือนกันทั้งหมด ซ้อนกันอยู่ สำหรับดวงข้างนอกมีสีดำเข้ม แต่อีก ๒ ดวงนั้น ก็ยังมีความละเอียดและความดำมากกว่ากันเข้าไปเป็นชั้น ๆ เมื่อเห็นด้วยตาและรู้ด้วยญาณของธรรมกายเช่นนี้ รู้ว่าเพราะสมุทัยนี้จึงทำให้ทุกข์

เกิดเป็นของจริง เช่นนี้ เรียกว่าลัจจญาณ เมื่อรู้แล้วพากเพียร
ละ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งควรละเช่นนี้ เรียกว่ากัจจญาณ เมื่อละ
สมุทัยได้ขาดแล้ว ชื่อว่ากตญาณ เช่นนี้เรียกว่า พิจารณาสมุทัย
ซึ่งเป็นไปในญาณ ๓

เมื่อมีสมุทัยเกิดขึ้นแล้ว ก็ต้องดูให้รู้ถึงวิดับเหตุแห่ง
ทุกข์อันนี้ให้ได้ตลอด ที่เรียกว่านิโรธ นิโรธนี้เป็นดวงกลมใสอยู่
ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ขนาดวัดตัดกลาง
๕ วา ขณะเมื่อมีนิโรธแล้ว สมุทัยย่อมหมดไป เหมือนรัศมีของ
พระอาทิตย์ที่ขจัดความมืดให้หายไปฉะนั้น เมื่อเห็นด้วยตาและ
รู้ด้วยญาณธรรมกายว่า ความดับไปแห่งสมุทัยเป็นนิโรธจริง
ชื่อว่าลัจจญาณ และนิโรธนี้เป็นสิ่งควรทำให้แจ้ง ชื่อว่าเป็น
กัจจญาณ เมื่อรู้เห็นตลอดแล้ว ชื่อว่าทำให้แจ้งซึ่งนิโรธแล้ว
จัดเป็นกตญาณ เช่นนี้เรียกว่าได้พิจารณาซึ่งนิโรธ อันเป็นไปใน
ญาณ ๓

เมื่อทำนิโรธความดับให้แจ้งได้แล้ว ก็จะพึงทำมรรคให้
เกิดขึ้น มรรคนี้ก็คือ ดวงศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งอยู่ในศูนย์กลาง

ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นั่นเอง มีลักษณะกลมใสบริสุทธิ์ ยิ่งนัก ขนาดเท่ากับหน้าตักของธรรมกาย เมื่อได้เห็นด้วยตาได้รู้ด้วยญาณของธรรมกายแน่ชัดแล้ว รู้แน่ว่าสิ่งนี้เป็นมรรคจริง ชื่อว่าเป็นลัจฉญาณ เมื่อมรรคนี้เป็นของจริง ก็เป็นทางควรดำเนินให้เจริญขึ้น ชื่อว่าเป็นกิจจญาณ เมื่อได้รู้เห็นตลอดด้วยตาและญาณของธรรมกายถึงมรรคนี้ว่า ได้ดำเนินให้เจริญขึ้นแล้วนี่ชื่อว่าเป็นกตญาณ เช่นนี้ชื่อว่าได้เห็นมรรคพร้อมทั้งรู้เป็นไปในญาณ ๓ ฉะนี้

วิธีเข้าถึงธรรมกายในธรรมกาย

เห็นอริยสัจจ์เหล่านี้พร้อมกับเดินสมาบัติ เมื่อถูกส่วนเข้าธรรมกายก็ตกสู่ญเป็นดวงใส วัดผ่าศูนย์กลาง ๕ วา ในไม่ช้าสู่ญนั้นก็กลับเป็นธรรมกายหน้าตักกว้าง ๕ วา สูง ๕ วา เกศดอกบัวตูม นี่เป็นพระโสดา แล้วธรรมกายพระโสดานั้นเข้าฌานดูอริยสัจจ์ของกายทิพย์ให้เห็นจริงในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทำนองเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว

เมื่อถูกส่วนเข้า ธรรมกายพระโสดาก็ตกสู่ญเป็นดวงใส
วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๑๐ วา ในไม่ช้าสู่ญนั้นก็กลับเป็นธรรมกาย
หน้าตักกว้าง ๑๐ วา สูง ๑๐ วา เกศดอกบัวตูม นี่เป็นพระสกิ-
ทาคามี แล้วธรรมกายพระสกิทาคามีนั้นเข้ามาน ดูอริยสัง-
ข์ของกายรูปพรหมให้เห็นจริงในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

เมื่อถูกส่วนเข้า ธรรมกายพระสกิทาคามีก็ตกสู่ญเป็น
ดวงใส วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๑๕ วา ในไม่ช้าสู่ญนั้นก็กลับเป็น
ธรรมกาย หน้าตักกว้าง ๑๕ วา สูง ๑๕ วา เกศดอกบัวตูม นี่
เป็นพระอนาคามี แล้วธรรมกายพระอนาคามีนั้นเข้ามานดู
อริยสังข์ของกายอรุปรหมให้เห็นจริงในทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

เมื่อถูกส่วนเข้า ธรรมกายพระอนาคามีก็ตกสู่ญเป็น
ดวงใส วัดผ่าศูนย์กลางได้ ๒๐ วา ในไม่ช้าสู่ญนั้นก็กลับเป็น
ธรรมกาย หน้าตักกว้าง ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกศดอกบัวตูม นี่
เป็นพระอรหัตต์แล้ว

วิธีเข้านิพพานเป็น

ประกอบธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายของพระโสดาเป็น
ปฐมฌาน (แบบเดียวกับที่เคยทำมาแล้วในการทำฌาน) ธรรม
ที่ทำให้เป็นธรรมกายของพระสกิทาคามีเป็นทุติยฌาน ธรรมที่
ทำให้เป็นธรรมกายของพระอนาคามีเป็นตติยฌาน ธรรมที่
ทำให้เป็นธรรมกายของพระอรหัตต์เป็นจตุตถฌาน ว่างของ
ปฐมฌานประกอบเป็นอากาสนัญญายตนะฌาน รู้ในว่างของ
ทุติยฌานเป็นวิญญูญายตนะฌาน รู้ที่ละเอียดในเหตุว่าง
ของตติยฌานเป็นอาภิญัญญายตนะฌาน รู้ก็ใช้ไม่รู้ก็ใช้ใน
เหตุว่างของจตุตถฌานเป็นเนวลัญญานาลัญญายตนะฌาน
เข้าสมาบัติทั้ง ๘ นี้โดยอนุโลม ปฏิโลมจนครบ ๗ เทียบ ธรรม-
กายกัตกสฺสญเข้านิพพานของกายมนุษย์

เดินสมาบัติในนิพพานของกายมนุษย์ครบ ๗ เทียบ
กายธรรมกัตกสฺสญเข้านิพพานของกายทิพย์

เดินสมาบัติในนิพพานของกายทิพย์ครบ ๗ เทียบ กาย
ธรรมกัตกสฺสญเข้านิพพานของกายรูปพรหม

เดินสมาบัติในนิพพานของกายรูปพรหมครบ ๗ เที้ยว
กายธรรมก็ตกสูญเข้านิพพานของกายอรูปพรหม

เดินสมาบัติในนิพพานของกายอรูปพรหมครบ ๗ เที้ยว
กายธรรมก็ตกสูญเข้านิพพานของกายธรรมเลยทีเดียว

เวลาจะออกจากนิพพานของกายธรรม ก็ต้องเดิน
สมาบัติอีก ๗ เที้ยว ตกสูญกลับออกมาถึงนิพพานของกาย
อรูปพรหม แล้วเดินสมาบัติอีก ๗ เที้ยว ตกสูญกลับออกมาถึง
นิพพานของกายรูปพรหม แล้วเดินสมาบัติอีก ๗ เที้ยว ตกสูญ
กลับออกมาถึงนิพพานของกายทิพย์ เดินสมาบัติอีก ๗ เที้ยว
ตกสูญกลับออกมาถึงนิพพานของกายมนุษย์ เดินแบบเดียวกับ
เวลาเข้าไป

(สำหรับภวนั้น ขนาดที่กล่าวแล้ว คือ วัดตัดกลาง ๒
วา หนา ๑ คืบ วัดโดยรอบ ๖ วานั้น เป็นขนาดธรรมดา แต่
เมื่อเวลาที่ถึงชั้นธรรมกายขยายส่วนโตขึ้นแค่ไหน พึงเข้าใจว่า
ภวนก็จะขยายส่วนโตขึ้นไปตามนั้นได้)